

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Zachystalové a soudkyň JUDr. Renaty Hertlové a JUDr. Ivy Zemanové ve věci

žalobkyně: **Marcela Ž.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátkou Mgr. Petrou Beaver
sídlem Pod Vilami 747/10, 140 00 Praha 4

proti
žalované: **PROFI CREDIT Czech, a. s.**, identifikační číslo 61860069
sídlem Klimentská 1216/46, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátkou JUDr. Kateřinou Perthenovou
sídlem Velké náměstí 135/19, 500 03 Hradec Králové

o zaplacení 74 512,10 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 13. 12. 2019, č. j. 17 C 119/2019-43,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 10 648 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám advokátky Mgr. Petry Beaver.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované zaplatit žalobkyni 74 512,10 Kč s příslušenstvím (výrok I.) a současně žalovanou zavázal k náhradě nákladů řízení ve výši 34 925 Kč (výrok III.). Rozhodoval o žalobě, kterou se žalobkyně domáhala zaplacení uvedené částky jako bezdůvodného obohacení, neboť jí žalovaná na základě revolvingové smlouvy o úvěru, poskytla

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Bartáková.

částku 25 000 Kč a žalobkyně žalované následně uhradila před zahájením exekuce 43 420 Kč a dalších 104 159,50 Kč bylo vymoženo v rámci exekuce, která však byla zastavena v důsledku neplatné úvěrové smlouvy, neplatné rozhodčí doložky a nedostatku pravomoci rozhodce k vydání rozhodčího nálezu.

2. Soud I. stupně zjistil z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 14. 11. 2018, č. j. 72 EXE 447/2015-139, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2019, č.j. 53 Co 21/2019-172 (právní moc dne 29. 4. 2019), že žalovaná jako oprávněná vedla proti žalobkyni exekuci, jež byla zastavena podle § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“) z důvodu neexistence exekučního titulu, tj. pro nepřipustnost z důvodu neplatnosti úvěrové smlouvy a v ní sjednané rozhodčí doložky a následného nedostatku pravomoci rozhodce JUDr. Martina Týle k vydání rozhodčího nálezu ze dne 16. 6 2014, č.j. 101 Rozh 3152/2014-7. Z vyúčtování exekuce ze dne 13. 6. 2019 ve spojení s tabulkou vyúčtování exekuce bylo zjištěno, že byla celkem vymožena částka 129 000 Kč, z toho 104 159,40 Kč bylo vyplaceno žalované a částka 24 840,50 Kč byla vrácena povinné. Mez účastníky nebylo sporné, že před vydáním rozhodčího nálezu byla uhrazena částka 43 420 Kč. V rámci exekuce bylo vyplaceno žalované 104 159,50 Kč, a to v období od 28. 7. 2015 do 31. 10. 2018. Předžalobní výzvou ze dne 31. 5. 2019 vyzvala právní zástupkyně žalobkyně žalovanou k úhradě částky 94 356,50 Kč jako bezdůvodného obohacení, výzva byla dle doručky doručena dne 5. 6. 2019 žalované.
3. Na tomto skutkovém základě soud I. stupně konstatoval, že exekuce na majetek žalobkyně k vymožení pohledávky žalované byla zastavena pro její nepřipustnost podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., vymožené plnění v rámci exekuce představovalo částku 104 159,50 Kč, a to za dobu od 28. 7. 2015 do 31. 10. 2018. Bezdůvodné obohacení vzniklo v době, kdy byl účinný zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“) a soud I. stupně tak bez ohledu na datum uzavření úvěrové smlouvy, která byla v exekučním řízení shledána absolutně neplatnou, aplikoval na vztah účastníků tento právní předpis (§ 2991 a násl.). Přihlédl též k platné judikatuře Nejvyššího soudu ČR, který v usnesení ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007, uvedl, že provedení exekuce, tj. vymožení pohledávky s příslušenstvím a nákladů exekuce, nařízené podle titulu, který byl po nařízení exekuce zrušen, představuje neoprávněný zásah do majetkových práv povinného. Je-li najisto postaveno, že exekuce byla provedena na základě titulu, který byl po jejím nařízení zrušen, může vymožené plnění být identifikováno s bezdůvodným obohacením; obdobné úvahy jsou obsaženy i v rozhodnutích Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2017, sp. zn. 20 Cdo 2528/2016 a ze dne 24. 5. 2016, sp. zn. 20 Cdo 1503/2016. Soud I. stupně žalobě vyhověl, protože bylo prokázáno, že se žalovaná bezdůvodně obohatila na úkor žalobkyně, když jako oprávněná vedla proti žalobkyni exekuci, která byla zastavena podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. pro nepřipustnost. Na základě exekuce byla žalované vyplacena částka 104 159,50 Kč, žalobkyni bylo po zastavení exekuce vráceno pouze 24 840 Kč. Částka požadovaná žalobkyní jako bezdůvodné obohacení ve výši 74 512,10 Kč je tak po právu, neboť jistina (25 000 Kč) byla v plné výši uhrazena před vydáním rozhodčího nálezu a vymožené plnění v rámci exekuce představuje částky vymožené na základě neplatných ujednání účastníků, které byly vymáhány na základě rozhodčího nálezu, k jehož vydání nebyl rozhodce oprávněn. Závěrem soud I. stupně odkázal na podrobné odůvodnění usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 14.11.2018, č.j. 72 EXE 447/2015-139, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2019, č.j. 53 Co 21/2019-172, a žalobě vyhověl i ohledně úroku z prodlení dle § 1970 odst. 1 o. z. ve spojení s nařízením vlády č. 351/2013 Sb., když výzva k vydání bezdůvodného obohacení byla žalované doručena dne 5. 6. 2019 se lhůtou k úhradě 5 dnů od doručení výzvy a od 11. 6. 2019 je žalovaná v prodlení s vydáním bezdůvodného obohacení. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěšné žalobkyni soud I. stupně přiznal právo na náhradu nákladů řízení, jež jí vznikly za soudní poplatek ve výši 2 981 Kč, za odměnu advokáta za šest úkonů (převzetí věci, výzva k plnění, podání žaloby,

vyjádření ve věci ze dne 24. 10. 2019 a účast na jednání dne 22. 10. 2019 a dne 13. 12. 2019) po 4 100 Kč, za 6 režijních paušálů po 300 Kč, a za 21% DPH ve výši 5 544 Kč, tedy celkem 34 925 Kč.

4. Rozsudek napadla včasným odvoláním žalovaná z odvolacích důvodů dle § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř. Za nesprávný považuje závěr soudu I. stupně, který vycházel z teze, že je-li najisto postaveno, že exekuce byla provedena na základě titulu, jenž byl po jejím nařízení zrušen, může vymožené plnění být identifikováno s bezdůvodným obohacením. Ze zastavení exekuce však nelze vyvozovat, že by zanikl hmotněprávní závazek, navíc přiznaný stále platným rozhodčím nálezem, k jehož zrušení nikdy nedošlo. Exekuční soud nebyl oprávněn věcně přezkoumávat smlouvu, tento postup zapovídá konstantní judikatura (srov. rozhodnutí pod sp. zn. 33 Cdo 2675/2007, 30 Cdo 3712/2012) a podle rozhodnutí Nejvyššího soudu pod sp. zn. 29 Odo 1222/2005 platí, že nevztahuje-li se důvod neplatnosti smlouvy na rozhodčí doložku týkající se sporu z této smlouvy, nemá neplatnost smlouvy vliv na platnost rozhodčí doložky. Ze závěrů exekučního soudu o zastavení exekuce proto nelze vyvodit, že by zanikl hmotněprávní závazek a odpadl právní důvod, na jehož základě bylo ze strany žalobkyně plněno. Dle žalované hmotněprávní závazek z úvěrové smlouvy č. 9100583522 ze dne 25. 4. 2012 stále existuje a zastavení exekuce na něj nemohlo mít vliv. Je nesporné, že na smlouvu nebylo řádně plněno, úvěr byl zesplatněn a byly uplatněny i smluvní pokuty. Veškeré plnění ze strany žalobkyně bylo plněním na platný dluh, nikoliv bezdůvodným obohacením. Žalovaná dále upozornila na rozhodnutí Ústavního soudu, který v případě zastavení exekuce akceptuje nepřiznání nákladů řízení povinné straně v situaci, kdy nebyl splácen úvěr a tato skutečnost odůvodňuje použití § 150 o. s. ř. (náleze ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 17/19), kdy žádným způsobem nebrojila proti samotné existenci pohledávky a až do podání návrhu na zastavení exekuce byla po mnoho let pasivní (náleze ze dne 6. 8. 2019, sp. zn. III. ÚS 3921/18) a kdy povinná vypůjčené peníze nesplatila a materiálně tak byla exekuce na místě (nálezy ze dne 21. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 300/19 a ze dne 26. 6. 2019, sp. zn. I. ÚS 1542/19). I v tomto případě byla exekuce materiálně na místě, žalobkyně netvrdí, že jí nebyly peněžní prostředky poskytnuty a není sporné, že úvěr nebyl řádně splácen. Veškeré plnění bylo na platný dluh, který byl přiznan nikdy nezrušený rozhodčím nálezem, s čímž se soud I. stupně nevypořádal a aplikoval na spor závěry soudního rozhodnutí, jež se týkají exekučního řízení. Žalovaná navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně, případně jej změnil a žalobu zamítl.
5. Žalobkyně se ve vyjádření ztotožnila se závěry soudu I. stupně a poukázala na skutečnost, že ještě před vydáním rozhodčího nálezu zaplatila 20 splátek po 2 171 Kč tedy 43 420 Kč, takže žalovanou poskytnutá částka i případný úrok z prodlení byly žalobkyní v plné výši uhrazeny již před vydáním rozhodčího nálezu. Jeví se tak lichým tvrzení žalované, že existuje hmotněprávní závazek žalobkyně vůči žalované. Úrok i smluvní pokuty byly v úvěrové smlouvě sjednány v rozporu s dobrými mravy, když v této konkrétní věci je úročení částky, která byla žalobkyní poskytnuta, desetinásobně vyšší než průměrná výše úroků z úvěrů poskytovaných v příslušném období bankami. Taková výše úroků naplňuje kritérium zjevné nespravedlnosti, kterou vymezil Ústavní soud v nálezech pod sp. zn. I. ÚS 199/11 a III. ÚS 4084/12, a úvěrová smlouva je proto neplatná pro rozpor s dobrými mravy ve smyslu § 39 obč. zák., takže žalobkyni z ní nemohou plynout žádné povinnosti. V případech, kdy Ústavní soud dospěl k závěru o zjevné nespravedlnosti hmotněprávní smlouvy jako celku nebo o jejím možném rozporu s dobrými mravy (náleze pod sp. zn. III. ÚS 4129/18), vyvodil z toho nedostatek navazující rozhodčí smlouvy a tím i absenci pravomoci rozhodce, a tedy nutnost exekuci zastavit. Je proto nepochybné, že rozhodčí náleze ve věci vydaný je nicotný, neboť rozhodce vůbec neměl pravomoc jej vydat. Z tohoto důvodu je irrelevantní argumentace žalované, že rozhodčí náleze nebyl nikdy zrušen. Rovněž z usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR pod sp. zn. 31 Cdo 958/2012 plyne, že rozhodčímu nálezu, který již nelze přezkoumat podle § 27 zákona o rozhodčím řízení, nebo u něhož marně uplynula lhůta k podání

žádosti o přezkoumání, lze upřít účinky pravomocného soudního rozhodnutí ve smyslu § 28 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení v důsledku specifických důvodů absolutní neplatnosti rozhodčí doložky bez zřetele k tomu, že nebyl podán návrh na zrušení rozhodčího nálezu. Není to tedy žalobkyně, která by měla jakýkoliv závazek vůči žalované, naopak žalovaná od žalobkyně přijala plnění bez právního důvodu na základě absolutně neplatné úvěrové smlouvy a nicotného exekučního titulu, takže je žalobkyni bezdůvodné obohacení vydat. Žalobkyně navrhla, aby odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil.

6. Odvolací soud na podkladě podaného odvolání a jím uplatněných odvolacích důvodů přezkoumal rozsudek soudu I. stupně včetně předcházejícího řízení v souladu s § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř., a poté dospěl k závěru, že podané odvolání není důvodné.
7. Soud I. stupně v této věci provedl dostatečné dokazování, z provedených důkazů učinil odpovídající skutková zjištění, a ve věci rozhodl správně za použití odpovídající soudní judikatury, k právnímu posouzení má odvolací jen dílčí výhradu týkající se použití zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014. Podle jeho § 3028 odst. 3 se právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jež se netýkají práv osobních, rodinných a věcných, jakož i práva a povinnosti z nich vzešlé řídí dosavadními právními předpisy. Právy a povinnostmi vzniklými z právního vztahu se zde rozumí též nároky z bezdůvodného obohacení vyvolaného plněním na základě neplatné smlouvy uzavřené do 31. 12. 2013 (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2017, sp. zn. 33 Cdo 1632/2017, ze dne 5. 12. 2018, sp. zn. 28 Cdo 1948/2018) či plněním dle právního důvodu založeného před účinností zákona č. 89/2012 Sb., a to i v případě, že odpadl až po 1. 1. 2014 (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 28 Cdo 5369/2016). Protože bezdůvodné obohacení žalované spočívalo v přijetí peněžitého plnění poskytnutého na základě neplatné smlouvy uzavřené dne 25. 4. 2012, tj. před 1. 1. 2014, řídí se práva a povinnosti účastníků řízení zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník účinným do 31. 12. 2013 (dále jen obč. zák.). Úprava bezdůvodného obohacení je obsažena v jeho § 451 a násl. a zakládá skutkovou podstatu plnění poskytnutého na základě neplatného právního úkonu (§ 451 odst. 2), každý z účastníků neplatné nebo zrušené smlouvy je povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal (§ 457). Použití občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014 však s ohledem na obdobnou právní úpravu nemělo vliv na věcnou správnost napadeného rozhodnutí soudu I. stupně. Odvolací soud se s jeho závěry ztotožňuje a má za to, že soud I. stupně nepochybil, když při právním posouzení nároku žalobkyně vzal v úvahu usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 14. 11. 2018, č. j. 72 EXE 447/2015-139 a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2019, č. j. 53 Co 21/2019-172, jimiž byla posuzována přípustnost exekuce vedené k vymožení pohledávky žalované vzniklé neplněním revolvingové smlouvy o úvěru ze dne 25. 4. 2012, a to z důvodu neplatnosti úvěrové smlouvy dle § 39 obč. zák. Ani odvolací soud nemá důvod se odchylovat o závěrů, které učinil soud v pravomocném rozhodnutí o zastavení exekuce, vycházejících ze soudní judikatury, zejména z judikatury Ústavního soudu ČR, který uznává výjimky ze zásady, dle níž vady nalézacího řízení zásadně nelze přenášet do řízení exekučního a nelze v něm přezkoumávat vady exekučního titulu (např. nálezy ze dne 1. 11. 2016, sp. zn. II. ÚS 2230/16, ze dne 8. 8. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 9/15), a dovodil, že i v exekučním řízení jsou soudy povinny se zabývat se smluvními ujednáními, naplňují-li kritéria zjevné nespravedlnosti a rozhodce neměl pravomoc v takové věci rozhodnout (např. nález ze dne 11. 12. 2014, sp. zn. III. ÚS 4084/12). Není tak správná argumentace žalované, že exekuční soud nebyl oprávněn přezkoumávat úvěrovou smlouvou a že jeho rozhodnutí nemá vliv na závěr, zda zde existuje hmotněprávní závazek. Exekuční soud v citovaných rozhodnutích dospěl na podkladě judikatury Ústavního soudu k závěru o absolutní neplatnosti úvěrové smlouvy z důvodu její zjevné nespravedlnosti, a to včetně neplatné rozhodčí smlouvy vedoucí k nedostatku pravomoci rozhodce, a žalobkyně má tak pravdu, že rozhodčí nález představuje rozhodnutí nicotné a je bez významu, zda bylo zrušeno či nikoliv. Podstatný je závěr o absolutní neplatnosti uzavřené úvěrové smlouvy pro její rozpor s dobrými mravy

a zjevnou nespravedlnost, která je ostatně evidentní ze srovnání částky, která byla žalobkyni jako úvěr poskytnuta (25 000 Kč) a částky, kterou žalobkyně fakticky uhradila (147 579,50 Kč), byť smluvní podmínky žalobkyně zcela neplnila. Tak markantní rozdíl nemůže být ospravedlněn a úročení částky úvěru desetinásobně převyšující průměrnou výši úroků z úvěrů poskytovaných v příslušném období bankami (úroková sazba 166,52%, RPSN 173,9%) splňují kritérium zjevné nespravedlnosti hmotněprávní smlouvy jako celku (např. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. I. ÚS 199/11, ze dne 1. 12. 2014, sp. zn. III. ÚS 4084/12). Odvolací soud v exekučním řízení rovněž poukázal na významnou skutečnost rozhodnou z hlediska závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 2. 2019, sp. zn. III. ÚS 4129/18, a to že oprávněná ani netvrdila, že by schopnost povinné dluh za nastavených podmínek splatit jakkoliv zjišťovala a prověřovala. Uvedené zásadní okolnosti vedou odvolací soud i v této věci k závěru o správném posouzení o neplatnosti úvěrové smlouvy ve smyslu § 39 obč. zák. a plnění převyšující vypůjčené peněžní prostředky, které žalobkyně na základě neplatné úvěrové smlouvy žalované zaplatila, soud I. stupně správně považoval za bezdůvodné obohacení, jež je žalovaná povinna vrátit, jak naznačuje rovněž judikatura Nejvyššího soudu ČR (např. usnesení ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 4312/2007).

8. Na vzniku bezdůvodného obohacení nemohou ničeho změnit žalovanou zmíněné závěry judikatury týkající se toliko náhrady nákladů řízení v exekučních věcech, odvolací soud neměl z výše uvedených důvodů námitky žalované uplatněné v podaném odvolání za opodstatněné a napadený rozsudek jako věcně správný potvrdil za použití § 219 o. s. ř.
9. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 1 o. s. ř. a úspěšné žalobkyni odvolací soud přiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení sestávajících z odměny advokáta za dva úkony (vyjádření, účast na jednání) po 4 100 Kč dle § 7 bod 5 vyhl. č. 177/1996 S., ze dvou režijních paušálů po 300 Kč dle § 13 odst. 4 téže vyhlášky a z 21 % DPH ve výši 1 848 Kč, tedy celkem 10 648 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení za splnění podmínek dle § 237 o. s. ř., jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud.

Praha 23. června 2020

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu